

Handhygiëne redt levens

Dienst Ziekenhuishygiëne

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde

Inhoud

Hoe schoon zijn uw handen?	3
Garantie goede handhygiëne	3
Handalcohol	4
Water en zeep	4
Wanneer handhygiëne toepassen	5
Besluit	6
Tot slot	7
Contact	7

Ter bevordering van het leesgemak wordt in elke brochure de derde persoon enkelvoud mannelijk gebruikt: "hij", ongeacht het geslacht van het onderwerp in de zin.

Hoe schoon zijn uw handen?

Onze handen zijn de belangrijkste overdrachtsweg van bacteriën en virussen. Gemiddeld zitten op de handen zo'n 1.500 micro-organismen per vierkante centimeter. Handhygiëne is daarom het meest effectief om verspreiding van de micro-organismen te verminderen en zorggerelateerde infecties te voorkomen.

Via deze brochure wensen wij u te informeren over de principes van handhygiëne in het AZ Jan Portaels, alsook de mogelijkheden die u als patiënt of bezoeker heeft om een correcte en doeltreffende handhygiëne toe te passen.

Garantie goede handhygiëne

Handhygiëne is een geheel van acties om het aantal micro-organismen op handen zo beperkt mogelijk te houden.

Elke zorgmedewerker of andere persoon direct of indirect betrokken bij patiënten, dient een correcte handhygiëne toe te passen, ook de patiënt en bezoeker. Elke ziekenhuisomgeving is rijk aan micro-organismen en patiënten hebben een ondermijnde afweer waardoor ze extra vatbaar voor besmettingen zijn.

Handalcohol

Handen ontsmetten met handalcohol is gebruikelijke routine voor het garanderen van een degelijke handhygiëne bij patiëntencontacten. Het is sneller, effectiever en veroorzaakt minder schade aan de huid dan gebruik van water en zeep.

Breng handalcohol aan op droge handen zonder de tuit van de dispenser aan te raken. Tweemaal pompen levert meestal voldoende product.

Wrijf de handen gedurende 30 seconden zorgvuldig over elkaar droog. Ook vingertoppen, duimen, gebieden tussen vingers en polsen goed inwrijven.

Laat de handen aan de lucht drogen. Bij onvoldoende droging van de alcohol is het effect minder en bestaat de kans op huidirritatie bij aansluitend gebruik van handschoenen.

Water en zeep

Handen wassen met water en zeep doet men telkens wanneer ze zichtbaar vuil zijn door bloed of andere lichaamsvloeistoffen en na elk toiletbezoek, maar ook bij blootstelling aan sporenvormende bacteriën.

Maak de handen nat onder een stroom water uit de kraan. Voorzie de handen van vloeibare zeep uit een dispenser, zonder de tuit van de dispenser aan te raken. Wrijf de handen gedurende tien seconden goed over elkaar, inclusief vingertoppen, duimen en gebieden tussen vingers en polsen.

Spoel de handen voldoende af onder stromend water uit de kraan. Zorg dat alle zeepresten volledig verwijderd zijn. Droog de handen af met een wegwerpdoekje. Ook de polsen en de huid tussen de vingers moeten gedroogd worden. Sluit de kraan met het wegwerpdoekje. Laat uw handen aan de lucht drogen.

Wanneer handhygiëne toepassen

Er zijn vijf belangrijke sleutelmomenten om een adequate handhygiëne toe te passen bij elke vorm van patiëntencontact in een ziekenhuisomgeving of andere zorginstelling.

1) Voor elk contact met een patiënt

- Waarom? Om de patiënt te beschermen tegen micro-organismen die mogelijks op uw handen zitten.
- Wanneer? Handen worden ontsmet vóór de patiënt aangeraakt wordt.
- Voorbeelden: voor het binnengaan van de patiëntenkamer, voor het handenschudden ter begroeting, voor het ondersteunen van een patiënt tijdens dagelijkse activiteiten zoals verplaatsen, douchen, wassen, eten, aankleden, ...

2) Voor zuivere of steriele handelingen

- Waarom? Om de patiënt te beschermen tegen infecties.
- Wanneer? Ontsmet handen telkens opnieuw voor het uitvoeren van handelingen aan kritieke plekken zoals een niet-intacte huid, ...
- Voorbeelden: handen ontsmetten voor het verzorgen van wonden, bereiden van eten, medicatietoediening, gebruik van steriel materiaal.

3) Na contact met lichaamsvloeistof

- Waarom? Om uzelf te beschermen tegen micro-organismen van de patiënt en om te voorkomen dat de omgeving ermee besmet raakt.
- Wanneer? Was de handen zo snel mogelijk met water en zeep wanneer het gevaar voor contact met lichaamsvloeistof is geweken.
- Voorbeelden: na contact met niet-intacte huid, na accidenteel contact met urine, stoelgang of bloed, na schoonmaken van een besmet oppervlak of besmet materiaal zoals bedoventrek, po, ...

4) Na contact met een patiënt

- Waarom? Om uzelf te beschermen tegen micro-organismen van de patiënt en om te voorkomen dat de omgeving ermee besmet raakt.
- Wanneer? Ontsmet de handen telkens wanneer u de patiëntenkamer of de patiënt verlaat.
- Voorbeelden: het handenschudden ter afscheid, na ondersteunen van een patiënt tijdens dagelijkse activiteiten zoals verplaatsen, douchen, wassen, eten, aankleden, ...

5) Na contact met de omgeving van de patiënt

- Waarom? Om uzelf te beschermen tegen micro-organismen die op voorwerpen van de patiënt of op het interieur van de patiënt achterblijven en om te voorkomen dat de omgeving hiermee besmet raakt.
- Wanneer? Ontsmet uw handen na het aanraken van voorwerpen of het interieur van de patiënt.
- Voorbeelden: na het opruimen van een patiëntenkamer, na helpen inpakken van de koffer van de patiënt.

Besluit

Correcte handhygiëne loont. Door handhygiënegedrag in het algemeen te verbeteren kan heel snel en met onmiddellijk resultaat een essentieel aandeel van infecties en de hiermee gepaard gaande negatieve gevolgen worden voorkomen. Verbeteren van handhygiënegedrag draagt dus bij aan het terugdringen van patiëntenleed, vermijden van bijkomende behandelingen, redden van levens, reduceren van bijkomende kosten voor patiënt en maatschappij.

Het AZ Jan Portaels investeert dan ook in een gedegen handhygiënebeleid doorheen heel het ziekenhuis. Niet enkel door zijn zorgmedewerkers voldoende op te volgen, op te leiden en te informeren, maar ook door de patiënt en zijn bezoekers adequaat voor te lichten over het cruciaal belang van een solide handhygiëne.

In de praktijk vertaalt zich dat onder meer in regelmatige campagnevoering in het ziekenhuis om de aandacht te vestigen op het belang van handhygiëne. Maar eveneens door aan de ingang van elke patiëntenkamer, in elke onderzoekskamer, aan elke verpleegpost, op verschillende plaatsen in gangen van verpleegafdelingen, kortom op elke plaats waar nodig, toegankelijke alcoholdispensers te voorzien om de strikte regels van handhygiëne te kunnen naleven. Maak er als bezoeker en patiënt gebruik van telkens u de kamer of afdeling verlaat of betreedt. Een goede gewoonte die niet veel tijd of energie kost, maar heel veel betekent in het helpen waarborgen van een gedegen handhygiëne. U als patiënt of bezoeker bent immers een volwaardige partner bij het bevorderen van de kwaliteit van de zorgverlening.

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kan u deze altijd stellen aan het zorgteam van de verpleegafdeling waar u verblijft, uw behandelend arts of aan de *dienst Ziekenhuishygiëne*.

Wij danken u voor uw medewerking en wensen u alvast een vlot herstel.

Contact

dienst
Ziekenhuishygiëne | T 02 257 55 66
ziekenhuishygiene@azjanportaels.be

Algemeen Ziekenhuis Jan Portaels

Gendarmeriestraat 65 | B-1800 Vilvoorde | T 02 254 64 00 | F 02 257 50 50
info@azjanportaels.be | www.azjanportaels.be

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde